

Mimořádná okamžitá pomoc

Prostřednictvím dávek mimořádné okamžité pomoci může být poskytnuta pomoc v situacích nepříznivého a mimořádného charakteru, které je třeba řešit bezodkladně. Mimořádná okamžitá pomoc je dávkou jednorázovou, až na výjimku a nenárokovou, na kterou vzniká nárok v okamžiku, kdy je osoba příslušným pracovištěm Úřadu práce ČR uznána za osobu v hmotné nouzi, protože se dostala do některé ze sedmi sociálních situací uvedených v zákoně. V odůvodněných případech lze dávku poskytnout opakovaně.

Právní úprava

Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů.

Rozdělení dávek mimořádné okamžité pomoci

Zákon o pomoci v hmotné nouzi stanoví několik situací, v nichž lze tuto dávku pomoci v hmotné nouzi poskytnout:

1. Mimořádná okamžitá pomoc z důvodu hrozby vážné újmy na zdraví

Je určena k řešení situací, kdy osoba má prokazatelně nedostatek finančních prostředků a hrozí jí tak vážná újma na zdraví. U tohoto typu mimořádné okamžité pomoci se nezkoumá okruh společně posuzovaných osob.

Výše dávky činí maximálně částku existenčního minima. U nezaopatřeného dítěte pak maximálně jeho životní minimum.

2. Mimořádná okamžitá pomoc na vážnou mimořádnou událost - živelní událost

Je určena na úhradu nákladů osoby, kterou postihla vážná mimořádná událost. Rozumí se tím zejména živelní pohroma jako vichřice, povodeň, požár, průmyslová nebo ekologická havárie atd. U tohoto typu mimořádné okamžité pomoci se posuzují všechny osoby v okruhu.

Výše dávky se stanoví až do patnáctinásobku životního minima jednotlivce s přihlédnutím k majetkovým poměrům a příjmové situaci osoby.

3. Mimořádná okamžitá pomoc na událost, kterou nebylo možné předvídat

Je určena osobám, které postihla tzv. jiná událost, kterou nebylo možné s ohledem na její rozsah předvídat ani jí předejít, v jejímž důsledku je osoba z důvodu nedostatku finančních prostředků ohrožena zejména ztrátou bydlení nebo nezajištěním základních životních potřeb. Jedná se například o situace spojené s pandemií a s ní spojenými finančními problémy. Konkrétně pak nedostatku prostředků na úhradu nedoplatku za vyúčtování energií v režimu dodavatele poslední instance, nebo situace, kdy vzrostly pravidelné náklady za energie a domácnost natolik, že osoba prokazatelně nemá prostředky na jejich úhradu.

Výše dávky se stanoví až do výše čtyřicetinásobku částky životního minima jednotlivce v rámci 12 kalendářních měsíců po sobě jdoucích.

4. Mimořádná okamžitá pomoc na jednorázový výdaj

Je určena na úhradu nezbytného jednorázového výdaje spojeného zejména se zaplacením:

- správních poplatků při ztrátě osobních dokladů,

- vydání duplikátu rodného listu,
- úhrady noclehu,
- při ztrátě finančních prostředků,
- úhrady vstupních lékařských prohlídek např. při nástupu do zaměstnání,
- úhrady odůvodněných nákladů na bydlení není-li doplatek na bydlení (pouze po určitou dobu),
- vzniklého nákladu se stěhováním do přiměřeného bytu,
- jistoty (kauce), která souvisí s uzavřením nové nájemní (podnájemní) smlouvy (je možné uhradit kauci až ve výši tří nájmů, slouží pro přechod do standardní formy bydlení, v odůvodněných případech pro udržení standardní formy bydlení).

Zkoumá se zde okruh společně posuzovaných osob, v odůvodněných případech však může být osoba posuzována bez společně posuzovaných osob.

Výše dávky se stanoví až do výše požadovaného nákladu s přihlédnutím k majetkovým poměrům a příjmové situaci osoby.

5. Mimořádná okamžitá pomoc spojená s pořízením nebo opravou nezbytných základních předmětů dlouhodobé spotřeby

Je určena na úhradu nákladů spojených s pořízením nebo opravou nezbytného nákladu dlouhodobé potřeby. Jedná se převážně o předměty, které jsou nezbytné k zajištění základních životních potřeb jako lednice, pračka, postel, vařič atd.

Při vyhodnocování nároku na dávku se hodnotí, zda stávající předmět nelze opravit, žadatel tak dokládá potvrzení o neopravitelnosti předmětu. U uvedeného typu mimořádné okamžité pomoci se provádí šetření pro ověření a vyhodnocení podmínek nároku na dávku. Posuzují se všechny osoby v okruhu.

Výše dávky se stanoví až do výše nákladu. Součet poskytnutých dávek nesmí v rámci kalendářního roku překročit desetinásobek životního minima jednotlivce.

6. Mimořádná okamžitá pomoc na náklady související se vzděláním nebo zájmovou činností nezaopatřeného dítěte a na zajištění nezbytných činností souvisejících se sociálně – právní ochranou dětí

Je určena k úhradě odůvodněných nákladů souvisejících se vzděláním nebo zájmovou činností nezaopatřeného dítěte. Může se jednat např. o úhradu nákladů spojených s účastí dítěte na škole v přírodě, táboře, nebo na úhradu zájmových kroužků, lyžařského výcviku. Posuzuje se vždy, zda účast dítěte na zájmových kroužcích je nezbytná a zda neexistuje obdobná činnost finančně dostupnější atd. Dále slouží na úhradu školních pomůcek.

Je zde nezbytná spolupráce se sociálně-právní ochranou dětí tzv. OSPOD. Mezi náklady lze také zařadit náklady na odbornou poradenskou pomoc, kterou poskytuje poradenské zařízení (manželská poradna, rodinná poradna, odborné poradenství pro děti) nebo pomoc poskytovanou registrovaným poskytovatelem sociálních služeb jako např. krizové pomoci, terénní programy, raná péče atd. U tohoto typu mimořádné okamžité pomoci se posuzují všechny osoby v okruhu.

Výše dávky se stanoví až do výše požadovaného nákladu. Součet poskytnutých dávek nesmí překročit v rámci kalendářního roku desetinásobek životního minima jednotlivce.

7. Mimořádná okamžitá pomoc na sociální vyloučení

Je určena osobě, která je ohrožena sociálním vyloučením. Jedná se zejména o osoby propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody, osoby, které ukončily léčbu chorobných závislostí, osoby propuštěné ze zdravotnického zařízení poskytovatele zdravotních služeb, osoby propuštěné z psychiatrické léčebny, osoby propuštěné ze školského zařízení pro výkon ústavní výchovy či ochranné výchovy atd. Nezkoumají se společně posuzované osoby.

Výše dávky se stanoví až do výše 1000 Kč. Součet dávek v rámci jednoho kalendářního roku nesmí překročit čtyřnásobek životního minima jednotlivce.

8. Mimořádná okamžitá pomoc na úhradu dočasného náhradního ubytování

Za osobu v hmotné nouzi se považuje osoba, která byla bezprostředně zasažena povodněmi. Dávku lze poskytnout v období od 13. září 2024 do 31. prosince 2025. Jedná se o specifickou podporu, realizovanou ze systému pomoci v hmotné nouzi, avšak oproti dosavadním formám jednorázové dávky se odlišuje v tom, že se nehodnotí příjmy ani sociální a majetkové poměry žadatele a s ním společně posuzovaných osob.

Nárok na dávku vzniká pouze tehdy, pokud osoba, popřípadě osoby s ní společně posuzované, jsou nuceny za úhradu využívat dočasné náhradní ubytování proto, že v důsledku povodní se stala stavba, ve které do té doby trvale bydlely, neobyvatelnou nebo ji bylo nutné odstranit a zároveň nemohou vzhledem k okolnostem a své situaci využít jiné vhodné náhradní ubytování než dočasné náhradní ubytování za úhradu.

Žadatel musí doložit, že stavba, kterou v době zasažení povodní užíval k trvalému bydlení, je neobyvatelná, a proto potřebuje dočasné náhradní ubytování. Tuto skutečnost je možné doložit buď posudkem autorizovaného statika, popř. potvrzením obce anebo si tuto skutečnost rovněž může ověřit přímo Úřad práce ČR na základě vlastního místního šetření.

Poskytuje se ve skutečné výši, ale maximálně v těchto výších 15 000 Kč na 1 osobu, 18 000 Kč na 2 osoby, 21 000 Kč na 3 osoby, nebo 24 000 Kč na 4 nebo více osob.

Další informace jsou k dispozici zde: <https://www.mpsv.cz/docasne-nahradni-ubytovani>.

Podání žádosti o mimořádnou okamžitou pomoc

Žádat může každá osoba, kterou postihla událost nepříznivého a mimořádného charakteru, kterou je třeba řešit bezodkladně a kterou tato osoba nemůže vyřešit vlastními silami.

Žádost o mimořádnou okamžitou pomoc se podává na k tomu určeném tiskopise na příslušném kontaktním pracovišti ÚP ČR podle místa bydliště nebo místa, kde se osoba skutečně zdržuje, či podle místa, kde k mimořádné události došlo.

Tiskopisy jsou k dispozici na všech [kontaktních pracovištích ÚP ČR](#), nebo na [webových stránkách MPSV](#) v sekci Formuláře.

Žádost o mimořádnou okamžitou pomoc můžete na místně příslušném kontaktní pracovišti ÚP ČR podle místa bydliště, místa, kde se osoba skutečně zdržuje nebo dle místa, kde k mimořádné události došlo podat několika způsoby:

1. osobně nebo na podatelnu příslušného kontaktního pracoviště,
2. poštou na adresu příslušného kontaktního pracoviště,
3. emailem podepsaným uznávaným elektronickým podpisem na elektronickou podatelnu příslušného kontaktního pracoviště,
4. datovou schránkou do datové schránky příslušného kontaktního pracoviště,
5. prostřednictvím portálu MPSV po přihlášení pomocí identity občana nebo datové schránky.

Úřad práce ČR nabízí také možnost objednat se předem na určitý termín. Na některých pracovištích je možné tak učinit online. Další variantou je sjednat si termín návštěvy telefonicky.

Řízení o mimořádné okamžité pomoci

Řízení o mimořádné okamžité pomoci je zahájeno podáním písemné žádosti na k tomu určeném tiskopise. Na základě podané žádosti a po doložení všech potřebných dokladů ÚP ČR vyhodnotí splnění zákonem stanovených podmínek a vznik nároku na mimořádnou okamžitou pomoc a její výši.

Nejsou-li doloženy všechny potřebné doklady, vyzve ÚP ČR oprávněnou osobu k jejich doplnění. V tomto ohledu je nutné, aby žadatel s úřadem spolupracoval. Nedoložení potřebných dokladů je důvodem pro zamítnutí žádosti.

Práva a povinnosti účastníků řízení

Přijetí žádosti Vám nemůže být odepřeno. Pouze na základě podané žádosti a po zhodnocení plnění podmínek může být rozhodnuto, zda máte, nebo nemáte na danou dávku nárok.

V případě nesouhlasu s rozhodnutím, máte možnost podat opravný prostředek (odvolání). Věnujte proto pozornost informacím uvedeným v „Poučení“ rozhodnutí.

Jako účastník řízení máte povinnost písemně ohlásit příslušnému kontaktnímu pracovišti ÚP ČR do 8 dnů všechny změny, které mohou mít vliv na nárok, výši nebo výplatu mimořádné okamžité pomoci. Jako účastník řízení máte povinnost spolupracovat s ÚP ČR.